

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวเคมี หรือ ข้าวกระแสดหลัก อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ปีการเพาะปลูก 2544/45 นั้น เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปทางด้านเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวกระแสดหลัก เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและรายได้ระหว่างการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวกระแสดหลัก และเพื่อศึกษาการตลาด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคทางด้านการการผลิตและการตลาดของข้าวอินทรีย์

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มสตรีผลิตข้าวปลอดสารพิษ ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ผลิตทั้งข้าวอินทรีย์และผลิตข้าวกระแสดหลักในฟาร์มเดียวกัน จำนวน 20 รายจากจำนวนทั้งหมด 49 รายในพื้นที่ ตำบลหัวเขา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี นอกจากนี้ในการศึกษาการตลาดข้าวอินทรีย์ ยังต้องเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการโดยสัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านการตลาดข้าวอินทรีย์ในระดับต่าง ข้อมูลทุติยภูมิ(Secondary Data) เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากเอกสาร รายงานการศึกษา บทความวารสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยใช้ตารางและภาพประกอบเพื่อการอธิบาย และ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบการผลิตข้าวกระแสดหลักและข้าวอินทรีย์ รวมทั้งทดสอบค่าเฉลี่ยของผลผลิต ต้นทุน และรายได้สุทธิโดยใช้ paired comparisons.

จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจ และสังคมทั่วไปของเกษตรกรตัวอย่าง พบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเกิน 59 ปี จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขนาด

ครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน ขนาดเนื้อที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ย 35.95 ไร่ และส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เช่า ในการผลิตข้าวอินทรีย์ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้ที่ดินของตนเอง เนื่องจากว่าต้องมีการดูแลรักษา สภาพดินไม่ให้ปนเปื้อนด้วยสารเคมี แต่การผลิตข้าวกระแสหลัก เกษตรกรใช้ที่ดินเช่าเป็นส่วน ใหญ่

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนพบว่า ต้นทุนผันแปรของการผลิตข้าวอินทรีย์เป็นเงิน 1,755.62 บาท ต่ำกว่าข้าวกระแสหลักซึ่งคิดเป็นเงินเท่ากับ 2,144.37 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานและเครื่องจักร มีต้นทุนที่ใกล้เคียงกันคือ การผลิตข้าวอินทรีย์มีต้นทุน 833.63 บาทต่อไร่ การผลิตข้าวกระแสหลักมีต้นทุนเท่ากับ 895.32 บาทต่อไร่ ในส่วนของค่าวัสดุปัจจัย การผลิตข้าวอินทรีย์มีต้นทุน เท่ากับ 693.43 บาทต่อไร่และข้าวกระแสหลักมีต้นทุนเท่ากับ 985.34 บาทต่อไร่ การวิเคราะห์ใน ส่วนของต้นทุนคงที่ ข้าวอินทรีย์มีต้นทุนในส่วนที่ใกล้เคียงกับการผลิตข้าวกระแสหลักคือข้าว อินทรีย์มีต้นทุนคงที่เท่ากับ 588.94 บาทต่อไร่ และ ข้าวกระแสหลักมีต้นทุนคงที่ 583.20 บาทต่อ ไร่

ผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ การผลิตข้าวอินทรีย์ได้ผลผลิตเท่ากับ 483.04 กิโลกรัมต่อไร่ และข้าวกระแสหลักได้ผลผลิตเท่ากับ 763.22 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนต่อกิโลกรัมของการผลิตข้าว อินทรีย์สูงกว่าข้าวกระแสหลักเท่ากับ 1.28 บาทต่อกิโลกรัม และราคาขายได้ของข้าว อินทรีย์สูงกว่าข้าวกระแสหลักเท่ากับ 1.83 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อพิจารณารายได้ต่อไร่ การผลิต ข้าวอินทรีย์มีรายได้ 3,043.15 บาท และการผลิตข้าวกระแสหลักมีรายได้เท่ากับ 3,411.59 บาท ในส่วนของกำไรสุทธิเงินสด การผลิตข้าวอินทรีย์มีกำไรสุทธิเงินสดไร่ละ 1,727.82 บาท และข้าว กระแสหลักมีกำไรสุทธิเงินสดไร่ละ 1,492.45 บาท เมื่อพิจารณาถึงกำไรสุทธิทั้งหมดพบว่า การ ผลิตข้าวอินทรีย์ยังมีกำไรสุทธิสูงกว่าการผลิตข้าวกระแสหลักไร่ละ 14.57 บาท

ผลจากการวิเคราะห์ระดับผลผลิตต้นทุนของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวกระแสหลักและข้าว อินทรีย์ พบว่าเกษตรกรผลิตข้าวกระแสหลักมีผลผลิตต้นทุนที่ 610.19 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งสูงกว่า การผลิตข้าวอินทรีย์มีผลผลิตที่จุดต้นทุนที่ 372.15 กิโลกรัมต่อไร่ และระดับราคาต้นทุน เกษตรกรผู้ผลิตข้าวกระแสหลักมีระดับราคาต้นทุนที่ 3.57 บาทต่อกิโลกรัม ระดับราคาต้นทุนของ การผลิตข้าวอินทรีย์อยู่ที่ 5.71 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งการผลิตข้าวกระแสหลักมีระดับราคาต้นทุนต่ำ กว่าการผลิตข้าวอินทรีย์ เฉลี่ย 2.14 บาทต่อกิโลกรัม

จากการทดสอบทางสถิติพบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ผลผลิตเฉลี่ย ต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ย และต้นทุนทั้งหมดที่เป็นเงินสดเฉลี่ยของการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวกระแสหลักมีความแตกต่างกัน ในส่วนของกำไรเฉลี่ย กำไรสุทธิ และ กำไรสุทธิเงินสดของการผลิตข้าวอินทรีย์และข้าวกระแสหลักไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาในเรื่องนี้มีข้อเสนอแนะบางประการ ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์เฉลี่ยครัวเรือนละ 4.40 ไร่ เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่ารายได้ต่อไร่จากการปลูกข้าวอินทรีย์ต่ำกว่ารายได้ต่อไร่จากการปลูกข้าวกระแสหลัก ทั้งนี้เพราะราคาข้าวอินทรีย์ที่เกษตรกรขายได้ ไม่จูงใจให้เกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์เพื่อขาย ดังนั้น ในการที่จะจูงใจให้เกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์มากขึ้นนั้น ภาครัฐจะต้องมีมาตรการยกระดับราคาข้าวอินทรีย์ให้สูงขึ้น

2. จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรขายข้าวอินทรีย์ได้ในราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.30 บาท ถ้าเกษตรกรยังคงได้รับราคาระดับนี้ ถ้าประสงค์จะผลิตข้าวอินทรีย์เพื่อขายแล้ว จากการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนมีข้อเสนอแนะว่าเกษตรกรจะต้องได้ผลผลิตต่อไร่ไม่ต่ำกว่า 372.15 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งการผลิตที่ระดับนี้เกษตรกรจะไม่ขาดทุน